T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/486
KARAR NO : 2024/520
KARAR TR : 02/12/2024

ÖZET: Türk vatandaşlığını kazanan davacının, nüfus kaydında bekar olarak geçen medeni durumunun evli olarak düzeltilmesi istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : ****
Davalılar : 1- **** (Adli Yargıda)
2- Ordu Valiliği İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü (Adli ve İdari Yargıda)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, Suriye vatandaşı olduğunu, Suriye yetkili makamlarında 27/06/2012 tarihinde resmi nikahla evlendiklerini, dört çocuğu bulunduğunu, 23/10/2017 tarihinde Türk vatandaşlığına müracaat ettiğini, 26/11/2021 tarihinde Ordu Nüfus Müdürlüğüne medeni halinin evli olarak düzeltilmesi için başvurduğunu, cevaben medeni halinin değiştirilebilmesi için mahkemeden tespit kararı alınması gerektiğinin ifade edildiğini belirterek, evli olduğunun tespiti kararı verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Ordu 1. Aile Mahkemesi 13/06/2023 tarih ve E.2023/139, K.2023/282 sayılı kararı ile, davanın Türk vatandaşlığını kazanmış olan davacının nüfus kaydında medeni hali bölümünde yer alan *"bekar"* ibaresinin düzeltilmesine ilişkin olduğu, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri kanunu'nun 36. maddesine giren nüfus kaydının düzeltilmesi davasının nüfus müdürlüğü temsilcisinin katılımıyla Asliye Hukuk Mahkemesinde bakılması gerektiği gerekçesiyle dava dilekçesinin görev yönünden usulden reddine, Mahkemelerinin görevsizliğine ve 6100 sayılı HMK'nın 20. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren 2 (iki) hafta içerisinde talep edilmesi halinde dosyanın görevli Ordu Nöbetçi Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Davacının talebi üzerine dosya Ordu 1. Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmiştir.

3. **Ordu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 31/07/2023 tarih ve E.2023/243K.2023/250 sayılı kararı**ile, davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden davanın görev yönünden reddine ve Mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...somut olay değerlendirildiğinde, davacının iddiasına göre evliliği, Türk vatandaşlığını kazanmasından önce, Suriye vatandaşı bir kadınla ve Suriye ülkesinde yapılmış olup hâlen çifte vatandaş konumunda bulunan davacının evlilik vukuatının nüfus siciline işlenmesi,buna bağlı olarak bekâr olan medeni halinin evli olarak düzeltilmesi nüfus idaresine verilmiş idari bir görevdir. İdarenin bu yöndeki başvuruyu reddetmesi, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli hale getirmez. Bu durumda yapılacak iş, idarenin hukuka aykırı işleminin iptali için idari yargı yoluna başvuru olmalıdır.*
>
> *6100 sayılı HMK'nın 114/c maddesi mahkemenin görevli olmasınıdava şartı olarak kabul etmiştir. 115. maddede ise "Mahkeme dava şartı noksanlığını tespit ederse davanın usulden reddine karar verir. " şeklinde düzenlemeye yer verilmiştir.*
>
> *Bu kapsamda, davacının evlilik vukuatının nüfus siciline işlenmesi, buna bağlı olarakbekar olanmedeni halinin evli olarak düzeltilmesi işleminin 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 35. ve Yönetmeliğin 79. maddesine göre nüfus idaresine verilmiş idari bir görev olduğu gözetilerek, Mahkememizin görevsiz olması nedeni ile, davanın davaşartı yokluğundan usulden reddine karar verilmiş, aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir.*
>
> *GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:*
>
> *1-Davanın idari yargı merciinde görülmesi gerektiğinden davanın görev yönünden REDDİNE ve mahkememizin GÖREVSİZLİĞİNE, ...""*

4. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5 . **Ordu İdare Mahkemesi 03/10/2024 tarih ve E.2023/1620 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılıKanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir :

"...Dava dosyasının incelenmesinden, davacının 27/06/2012 tarihinde Suriye'de evlilik yaptığı, 2017 yılında Türk Vatandaşlığına başvurduğu, başvuru esnasında medeni haline ilişkin belgeleri sunamadığından medeni halinin bekar olarak kaydedildiği, 30/04/2018 tarihinde Türk Vatandaşlığını kazandığı, nüfus kaydında bekar olarak yazılı olan medeni halinin evli olarak düzeltilmesi talebiyle yaptığı 26/11/2021 tarihli başvurusunun reddine ilişkin Ordu Valiliği İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğünün 01/09/2022 tarih ve 25168 sayılı işleminin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Uyuşmazlıkta; konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde; 4721 sayılı Kanun'un 39'uncu maddesinde, mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamayacağının hükme bağlandığı; 5490 sayılı Kanun'un 35'inci maddesinde, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği, 36'ncı maddesinde, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının asliye hukuk mahkemesinde açılacağı kurallarına yer verildiği; nüfus davalarına yönelik olarak yerleşik içtihatlarda, nüfus kütüğünde bulunan bir kaydın baştan itibaren hatalı olduğu iddiasına dayalı davaların "kayıt düzeltme" davası olarak kabulü ile söz konusu hataların hükmen adli yargı yerince düzeltilmesi gerektiğinin belirtildiği; bakılan uyuşmazlığın da, Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda açıklanan kaydın düzeltilmesi kapsamında değerlendirilebileceği açıktır.

Bu durumda, davacının işbu davadaki isteminin medeni halin değiştirilmesi niteliğinde olduğu ve yukarıda yer verilen 5490 sayılı Kanun'un 36'ncı maddesi uyarınca, davaya konu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, benzer uyuşmazlıkta verilen Uyuşmazlık Mahkemesinin 08/07/2024 tarih ve E:2024/236, K:2024/296 sayılı kararı da bu yöndedir...

6. Ordu İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyalarını Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

8. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun IV*"Düzeltme"* üst başlığı altında *"1.Genel olarak"* alt başlıklı 39. maddesi şöyledir:

"Mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamaz."

9. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun *"Aile kütüklerinde bulunması gereken kişisel bilgiler"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"(1) Her mahalle veya köy için ayrı aile kütüğü tutulur. Aile kütüklerinde aşağıdaki bilgiler bulunur:

a) Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası.

b) Kayıtlı bulunduğu il, ilçe, köy veya mahalle adı ile cilt, aile ve birey sıra numarası.

c) Kişinin adı ve soyadı, cinsiyeti, baba ve ana adı ile soyadları, evli kadınların önceki soyadları.

ç) Doğum yeri ile gün, ay ve yıl olarak doğum tarihi ve kütüğe kayıt tarihi.

d) Evlenme, boşanma, soybağının kurulması veya reddi, ölüm, vatandaşlığın kazanılması veya kaybedilmesi gibi kişisel durumda meydana gelen değişiklik veya yetkili makamlarca yapılan düzeltmeler.

e) Dini.

f) Medenî hali.

g) Yerleşim yeri adresi.

ğ) Fotoğrafı.

h) (Ek: 14/1/2016-6661/9 md.) Biyometrik verisi.

ı) (Ek: 19/10/2017-7039/3 md.)Velayete ve vesayete ilişkin bilgileri.

(Değişik son cümle: 19/10/2017-7039/3 md.) (a), (g), (ğ), (h) ve (ı) bentlerinde belirtilen kayıtlar sadece elektronik ortamda tutulur.

(2) Türkiye'de aile kütüğü bulunmayan ve yabancı ülkelerde oturan vatandaşlar Bakanlığın göstereceği bir nüfus müdürlüğünde açılacak aile kütüğüne kaydedilir.

10. 5490 sayılı Kanun'un *"Kayıt düzeltilmesi"* başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"(1) Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddi hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir.

(2) Aile kütüklerindeki din bilgisine ilişkin talepler, kişinin yazılı beyanına uygun olarak tescil edilir, değiştirilir, boş bırakılır veya silinir."

11. 5490 sayılı Kanun'un *"Nüfus davaları"* başlıklı 36. maddesi şöyledir.

"(1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:

a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları (..) nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.

b) (Değişik: 19/10/2017-7039/9 md.) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.

c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

(2) Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ınBaşkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 02/12/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava,Türk vatandaşlığını kazanan davacının, Türkiye nüfus kayıtlarında bekar olarak geçen medeni halinin evli olarak düzeltilmesi istemine ilişkindir.

15. Dava dosyalarının incelenmesinden, Suriye vatandaşı olan davacının Suriye yetkili makamlarında 27/06/2012 tarihinde resmi nikahla evlendiği, 23/10/2017 tarihinde Türk vatandaşlığına müracaat ettiği ve 30/04/2018 tarihinde Türk vatandaşlığını kazandığı, nüfus kaydında bekar olarak yazılı olan medeni halinin evli olarak düzeltilmesi talebiyle Ordu İl Nüfus Müdürlüğüne yaptığı başvurunun reddedilmesi üzerine, nüfus kaydında bekar olarak yazılı olan medeni halinin evli olarak düzeltilmesi istemiyle adli ve idari yargı yerlerinde davaların açıldığı anlaşılmıştır.

16. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde; 4721 sayılı Kanun'un 39. maddesinde, mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamayacağının hükme bağlandığı; 5490 sayılı Kanun'un 35. maddesinde, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği, 36. maddesinde, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının asliye hukuk mahkemesinde açılacağı kurallarına yer verildiği; nüfus davalarına yönelik olarak yerleşik içtihatlarda, nüfus kütüğünde bulunan bir

kaydın baştan itibaren hatalı olduğu iddiasına dayalı davaların *"kayıt düzeltme"* davası olarak kabulü ile söz konusu hataların hükmen adli yargı yerince düzeltilmesi gerektiğinin belirtildiği; bakılan uyuşmazlığın da, Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda açıklanan kaydın düzeltilmesi kapsamında değerlendirilebileceği açıktır.

17. Bu durumda davacının işbu davadaki isteminin nüfus kaydındaki medeni halin değiştirilmesi niteliğinde olduğu ve yukarıda yer verilen 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesi uyarınca davaya konu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Ordu İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Ordu 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 31/07/2023 tarih ve E.2023/243K.2023/250 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.Ordu İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile 31/07/2023 tarih ve E.2023/243,K.2023/250 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

02/12/2024 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN